

MÜCAHİT/MİLİTAN (VİCDAN) VE HALİFE/SULTAN (EGO)OLARAK R. T. ERDOĞAN

İlhami GÜLER

<http://islamianaliz.com/yazi/ilhami-guler-3419>

Sayın Erdoğan'ın konuşmalarını takip edenler, onun "Millet" dediğinde, genellikle kendini destekleyen yüzde elliye kastettiğini sözün bağlamından(el işareti ile hazır kitleyi göstermesinden) rahatça anlar. Millet'in demografik sınırları, müminler olarak(Ümmet) Ortadoğu'ya ve İslam dünyasına uzanabilmektedir. Bu da "Muhafazakarlık" elbisesi giydirilmiş "İslamcılık" açısından "normal"dir. Sayın Erdoğan'ın ümmetin meseleleri ile ilgilenmesine muhafazakârlar karşı çıkmaz.

"Reis var; yeis yok"

I- Mevcut Durum

İslam dünyasında seküler veya dini (Suud-İran) diktatörlüklerin kurulması ve paralel olarak İsrail başta olmak üzere ABD ve Batı'nın Ortadoğu'ya sarkıntılık etmesi ile oluşan politik hayal kırıklıkları, bölgede başlıca üç türlü tepki olarak ortaya çıkmıştır: 1- Pasif nihilizm(mistik-zahit/tasavvufi hareketler) 2-Aktif nihilizm (intihar saldırıları/terörizm, mezhep savaşları). 3- Ahlaki özneliği seçen direnişçi hareketler. İhvan-i Müslimin hareketi(Mursi) ve onun bölgedeki değişik versiyonları(Hamas), Türkiye'de N. Erbakan'ın öncülüğündeki "Milli Görüş" hareketi, Gannuşî'nin öncülüğündeki "Nahda", ve Aliya İzzet Begoviç'in Bosna'da yürüttüğü siyasi mücadeleye, genellikle üçüncü yolu tercih etmiştir. İkinci ve üçüncü tercihler, kendilerini dini koruma ve tebliğ etmek için her türlü gayret ve çaba gösterme anlamında "Cihat" kavramı ile kodladıkları halde; birincisi, "Büyük Cihat"(Nefsi öldürme faaliyetleri) kavramı ile kendini kandırmaktır.

İkibinli yılların başında Milli Görüşten "gömlek çıkararak" kendini "Muhafazakâr Demokrat" olarak kodlayan Sayın R. T. Erdoğan öncülüğünde kurulan Adalet ve Kalkınma Partisi, öncelikle Cumhuriyet rejiminin din ve dindarlar üzerinde yarattığı baskının ve ikinci olarak Şii'likten Sünniliğe sirayet eden ve Sünniliğin politik totallığının (Saltanat) yarattığı genetiğin de bir ürünü olan "takiyye" ("*Harp/siyaset, hiledir*" hadisi veya Kaşgarlı Mahmut'un: "*Siyasetin onda dokuz renkte; biri de, cenktedir*" sözü hatırlansın) siyaseti ile 2010'lara kadar *The Cemaat* ile birlikte mevcut "vesayet rejiminin" altını oyararak(Kumpaslar) sahici anlamda "iktidar" oldu. The Cemaat, ABD(CIA) ile işbirliği içinde 15 Temmuz'da mevcut-meşru iktidarı darbe ile devirip şerikleri ile birlikte onun yerine geçme teşebbüsünde bulundu ve Sayın Erdoğan'ın dirayetli duruşu ve halkın direnişi ile püskürtüldü.

II- FETÖ

The Cemaat'ın dinsel-politik ideolojisi, yukarıdaki üçlü tasnifin dışında olarak, Hristiyanlıktaki "Cizvitler" ve Amerika'daki "Neocon"ların politik-dinsel ideolojilerine benzer post-modern bir yapı olarak, -"Ultra-Pragmatizm"- hem Dünyanın hem Ahiretin, hem Barışın hem Savaşın, hem

Sevabın hem Kebabın... “kitabına uydurarak” yapılmış bir paparasıdır. Haksızlık etmemek için, Cizvitlerin Cemaatten(FETÖ) ahlaklı(radikal-püriten) olduklarını itiraf etmeliyiz. Cizvitlere benzerlik, örgütlenme ve kendine has bir tür dünya-ahiret dengesini kurma açısındandır. Cizvitler, Ahireti bir tür “ekonomi” olarak temellendirdiği gibi (M.Unamuno, *Hayatın Trajik Duygusu*. çev: M.S. Şener. Ank.2014, s.332); Fethullah Gülen de müritlerine: “Evinizi buraya değil; Ahirete yapın” diyordu. Sayın Erdoğan’ın üçlü tasnifinde “Tabanı ibadet; ortası ticaret...”tanımlaması da aynı şeyi(dünyevi-uhrevi ekonomi) ifade eder. FETÖ’deki politik aklın, Diyalog ve ABD ile işbirliğine girerek kolayca “ihanete” kaymasının sebebi, Osmanlı’da etkin olan ve Şeriatı ıskalayan, “Yetmiş iki millete aynı gözle bakan” Vahdet-i Vücutçu(İbn Arabi-Davut el-Kayseri, Konevi, Mevlana, Yunus, Niyazi Mısrî...) epistemik-humanist evrenselliğidir. Oysa, Semerkant menşeli Yesevilik-Nakşilik ve Anadolu’daki kolları, daima Şeriat(ahlaka/hakikate-çerçeveye) sadakatlerini bir biçimde sürdürmüşlerdir. (Mevlana’nın Moğol işbirlikçiliği ve Şeyh Bedrettin’in isyanı hatırlansın). Fethullah’ın kolay devşirilmesinde etnik kökenin muhtemel etkisi dikkate alınmalıdır. Onun, Hristiyanlar ile kolayca dost olurken; kendi dindaşlarını(hatta mezhepdaşlarını) kolayca düşmanlaştırmasını başka türlü anlayamayız. Sünni bilinçte oluşan bu şizofrenide İbn Arabi’nin: “*Ariflerin dini yoktur*” ve Mevlana’nın “*Biz, aşkın aşıklarıyız; Müslümanlar, başkadır(Aşık-ı aşkem/müslüman digerest)*” sözleri ve FETÖ’nün geliştirdiği “*Mobil Vatan*(seccadenin ve Kur’an’ın götürüldüğü her yer)” kavramlarının “küreselliği” unutulmamalı. Derinden bakıldığında bu tür mistik/mesihanik hareketler, ultra bir etik/hümanizm söylemi altında aslında ontolojik bir emperyalizme/güç istencine dönüşür: “Hemâ Ost: Her şey O’dur.”

III- Vicdan Olarak Erdoğan

Sayın Erdoğan’ı halk nezdinde kahraman yapan, onun mevcut politik hegemonyaya karşı ölümü göze alarak Cumhuriyetin sek modernleşme projesinin/toplum mühendisliğinin yarattığı kültürel-dini mağduriyetin, muhafazakâr kitlelerin sesi/sözcüsü olması ve yıllarca iktidardan uzak tutulmuş periferiyi devletin merkezine taşınması idi.

İki bin onlardan itibaren –aslında biraz daha önce “one minute” den itibaren- Sayın Erdoğan, Filistin sorunu ile aktif olarak(Mavi Marmara Olayı) ilgilenmeye başlayarak çitayı biraz daha yükseltip Ümmet’in politik sorunları ile ilgilenmeye başladı. Hatta “Dünya Beşten büyüktür” diyerek egemen dünya sistemine karşı başkaldırmaya başladı. Mısır’daki İslamcı iktidarın Batı tarafından yıkılmasına karşı duruşu, Suriye’deki Esad rejiminin yıkılması için İslamcı muhalefete destek olması, Myanmar’daki mazlum Müslümanların mağduriyetini desteklemesi... Erdoğan’ı İslam Dünyasında kahraman bir “Mücahit/Militan”a dönüştürürken; egemen sistemin aktörleri nezdinde ise Humeyni, Saddam, Kaddafi ve Kuzey Kore... örneklerinde olduğu gibi, - sisteme direnen her aktöre yaptığı gibi- onu “Deccal” a dönüştürdü. Sayın R. T. Erdoğan, gerek 15 Temmuz gecesinde ortaya koyduğu direniş; gerekse mevcut küresel Kapitalist/Emperyalist şirketlerin ekonomik hegemonyasına karşı verdiği mücadele ile Türkiye’nin bağımsızlığını ve onurunu korumaya çalışmaktadır.

Burada “Militan” kavramı, İslam’daki “Mücahit” kavramının Marksist siyasi literatürdeki sorumlulu/aktivist ahlaki özne olarak sinonimi anlamında kullanılmıştır. Yoksa Türkçedeki pejoratif olarak “Anarşist” anlamında değil. Ahmet Davutoğlu’nun da şeriki olduğu “Suriye Politikası” hariç, küresel düzlemde vicdanın sesi olması hasebi ile, sayın Militan/Mücahit Erdoğan desteklenmelidir. Allah, rahmeti ile muamele etsin, Hugo Chavez de böylesine küresel bir vicdan idi.

IV- Ego Olarak Erdoğan

Üçüncü guruptaki hareketlerden Gannuşi/Nahda hariç, diğer ikisi(Mursi ve Erdoğan), Demokrasiyi “araçsal” bir aparat olarak görmektedirler. Demokrasiyi, kendilerinin sandıktan çıkmasının bir “aracı” olarak gördükleri için, kolayca İslam dinine müntesip olmanın kendilerine vermiş olduğu “son ve kesin hakikat” motivasyonu ile “çoğulculuğu” yanlış olarak görüp tek partililiğe sempati duymaktadırlar. Tanrının tekliğinden(Tevhit) beslenen Hakikatin “tekliği” düşüncesi, Hilafet/Şeriat ve Saltanat geleneğinde olduğu gibi, siyasal erkin de tekliği düşüncesini kolayca beslemektedir(Çoban-Sürü ilişkisi veya Zıllullah filard/Allah’ın yeryüzündeki gölgesi).

Buna “kahraman” olmanın veya kahraman yaratmanın evrensel sosyal psikolojisini de ekleyelim: Bir çatal yürekli baba yiğit çıkar, ölümü göze alarak, mağdur kitlelerin hakkını savunur ve alır(Kendi deyimi ile: ”Lider, taşın arkasına saklanırsa; bağluları da dağın arkasına saklanır.”). Mağdur kitleler, kahramana bağlanırken; kendisi ile aynı zekâ ortalamasına sahip olan kahramanın kendilerinden daha “akıllı” olduğunu addederler ve kararlarında asla yanılmayacağını sanırlar: “Reis var; yeis yok.” Siyasi ve bürokratik ekibin bir kısmı için kahraman, ikbal kapısı(prestij-çıkarcı) olduğu için, inanmadıkları halde “sensin” demeyi sürdürebilirler. Artık onu eleştirmek, hem kendini, hem kitleyi yaralar. Eleştiri ile hakaretin sınırı, yavaşça erir. Lider ve onun iktidarı 15 Temmuz gibi “yakınları” tarafından bir “ihnet” saldırısına uğramışsa; bundan sonra “eleştiri” doğal-psikolojik olarak oldukça zorlaşır. Her eleştiri, kolayca “hain”leştirilebilir. Zira psikolojik-etik olarak Holokost “mazlumiyetinden” daimi olarak kendini “haklı” gösteren İsrail Terörü çıkarılması tehlikesi, her zaman kapıda durur. Dikkatli olmak gerekir: “Ahlak yolu darıdır; tetik bas, önü yarıdır.”

Gelelim bu durumun içerde doğurduğu dezavantajlara. Bu durum, bir otobüs yolculuğuna benzer. Yolcuların kaderi, -bir de muavini olan- şoförün insafına ve ehliyetine kalmıştır. Toplumda demokratik kurumlar(yargı, yasama, yürütme, sivil toplum, medya, sendikalar, muhalefet...) baskı altına alındığında, ülkenin kaderi, şoförün kaderine bağlanır: Nitekim “Paralel Yapı” ve PKK(çözüm süreci), lideri(şoförü) birer kez kandırdılar ve faturası Türkiye için çok ağır oldu.

Karizmatik lider, önce kendi partisinde, sonra da ülkede özgül ağırlığı(sözü-onuru-omurgası) olan bütün kişilikleri ezmeye ve kendine bağımlı hale getirmeye çalışır. Hegel’in dediği gibi: “Hükümdar, kişiselleşmiş egemenlik olur.” Evrenselin(hakikatin), tikelde(devlet/parti/lider) cisimleşmesi olarak Hilafet/Halife veya Saltanat/Sultan, bugün “*Türk tipi Başkanlık/Başkan*” sıfatı ile nitelenmektedir. Sayın Erdoğan, bu “mutabakat mersiyesini” bugün “Rabia” olarak okumaktadır(ithal metaforumuz *Rabia*’daki “dört parmak” , CHP’nin tek parti dönemindeki “Altı Ok”unu hatırlatmaktadır): “Tek Devlet, Tek Millet, Tek Bayrak ve Tek Vatan”. Bu ilkelerin, -haklı olarak- “Paralel Yapı” ve “Bölücülük”e karşı dillendirildiği bilinmektedir. Ancak sorun,

bu bunların politik-ideolojik(etik) olarak tarihsel/aktüel içeriklendirilmesidir. Biz bunlara dillendirilmeyen ve bu dört ilkeyi bugün içeriklendiren ve bütünleyen iki ilke daha ekleyelim: “Tek Hakikat(İslam)” ve “Tek Lider”.(etti: “Altı Parmak”)

Dünyada daha önceki örneklerinde görüldüğü gibi, tek adam/kahraman, partiyle bütünleştiği ve partinin yegane beyni haline geldiğinde bu yapı, genellikle kendini ifade eden simge bir metaforla büyük bir “makine-örgüt/aygıt”a dönüşür.

Sayın Erdoğan’ın konuşmalarını takip edenler, onun “Millet” dediğinde, genellikle kendini destekleyen yüzde elliyi kastettiğini sözün bağlamından(el işareti ile hazır kitleyi göstermesinden) rahatça anlar. Millet’in demografik sınırları, müminler olarak(Ümmet) Ortadoğu’ya ve İslam dünyasına uzanabilmektedir. Bu da ”Muhafazakarlık” elbisesi giydirilmiş “İslamcılık” açısından “normal”dir. Sayın Erdoğan’ın ümmetin meseleleri ile ilgilenmesine muhafazakârlar karşı çıkmaz. Burada ölçü: “Attığın taşın, ürküttüğün kurbağaya değmesidir.”; “Ayağını, yorganına göre uzatmaktır.”; “Dimyata(Şam’a) pirince(Cuma namazına) giderken; evdeki bulgurdan((Halep’ten...) olmamak.” tır.

Sorun, sayın Erdoğan’ın içerinin yüzde ellisi ile olan mesafedir. İçerdeki diğer yüzde elli yani seküler Türkler ve Kürtler, yani demokrasilerdeki “Muhalefet”, katlanılacak veya eğitilecek(“dindar nesiller yetiştirmek”), en hafif deyim ile -dini bağlamda- “yanlış yol(dalalet)”da olanlardır. Bunu, Sayın Erdoğan’ın muhalefete karşı kullandığı aşağılayıcı konuşma üslubundan anlamak mümkündür. Oysa(madem Sultansın), Şeyh Edebali’nin Osman Gazi’ye yaptığı tavsiyede olduğu gibi, tebanın (muhalefetin) “tahrik” edici de olabilen sözleri, yöneticiye incitici konuşma hakkı vermemeli:“**Beysin(aktüel deyimle “Başkan/Reis/Lider”)! Bundan sonra öfke bize; uysallık sana... Güceniklik bize; gönül almak sana.. Suçlamak bize; katlanmak sana.. Acizlik bize, yanılğı bize; hoş görmek sana.. Geçimsizlikler, çatışmalar, uyumsuzluklar, anlaşmazlıklar bize; adalet sana.. Kötü göz, şom ağız, haksız yorum bize; bağışlama sana... Bundan sonra bölmek bize; bütünlemek sana.. Üşengeçlik bize; uyarmak, gayretlendirmek, şekillendirmek sana..**” Kaldı ki Allah, Hz. Musa ve kardeşi Hz. Harun’u Firavun’ a gönderdiğinde onlara: “**O’na yumuşak söz söyleyin**” demişti(20/45).

V- Olması Gereken

İslam, kamusal/siyasal sorunların çözümünde, karara bağlanmasında ortak aklı(Şura,42/38), sorumlulukların(bürokrasi) ehliyetli olanlara tevdi edilmesini(4/58) ve hukuk kurumlarının oluşturulmasını (*kavvamine lilkest*, 4/138, 5/8)) tavsiye etmiştir. Yerel Demokrasi, Radikal Demokrasi, Yönetişim, Sivil İtaatsizlik, Sivil Toplum... bugün siyaset yapmanın özgürlükçü ve ahlaki-sorumlulukçu aparatlarıdır ve İslam’ın yukarıdaki ilkeleri ile çelişmez. “Koçbaşı” metaforu ile “tek adam”lığın olumlanması veya “Çatal kazığın çakılma zorluğu”, “çok başlılık” “Her kafadan bir ses gelmesi”, “istikrarsızlık” söylemleri/eleştirileri(daha doğrusu genetiğimiz), tek adamlığın doğuracağı onursal aşağılanma ve devlet-toplum hayatında doğurabileceği büyük risklerden daha az tehlikeli değildir. Riskli zamanlarda konformizmin ve oportünist aklın yaratacağı korku ve miy mıycılığın aksine; kesin ve cesur (tek) iradenin yaratacağı başarıyı inkâr etmek mümkün değildir. İstikrarın doğurduğu “hizmet hızı”nı da kabul etmek gerekir; ancak, aynı sürecin doğu-

rabileceği yanlışlıklar ve tehlikeler daha can yakıcı olabilir. A. Bodiou'nun dediği gibi: "Bir hakikatin bütüncül gücünü dayatmaya yönelik her girişim, söz konusu hakikatin temelini harap eder."(A. Bodiou, *Etik*. Çev: T.Birkan.İst.2003, 87). Siyasetin karşı karşıya kalabileceği en büyük tehlike, diyalojik hermenötiği (Şura-istişare) ve kurumsal aklı terk ederek totalleştirici, dogmatik kesin/kör hakikat/kimlik stratejileri (etnik, dini, mezhebi, seküler...) bataklığına batmasıdır. Artık bazıları(Biz/Dost) kolayca "insan"laştırılır; diğer bazıları da(Öteki/Düşman) kolayca "hayvan"laştırılır(Günah Keçisi).

Devlet, -bir toplum sözleşmesi olarak- toplu yaşamada güvenlik ve adalet ihtiyacının ürünü ise; siyaset, bu devletin zulüm yapma kapasitesini azaltma, toplumun adalet talebini yükseltme çabasıdır. Demokrasi de, toplumun tümüne bu fırsatı ve sorumluluğu tanımaktır. Marx'ın dediği gibi: "Bütün devlet biçimlerinin hakikatinin demokrasi olduğu; ve bu yüzden de, demokrasi olmadıkları ölçüde, hepsinin hakikatsiz (ironik bir deyimle de "mutlak hakikatli" .İG) olduğu açıktır."(S. Critchley, *Sonsuz Talep*.s,124) Yani egemenlik, Hegel'in (ve de bazı İslamcılarının) teorisinde olduğu gibi, Devlete veya onun cisimleşmesi olan Lidere ait değil; halka aittir: Halk, sadece "sandık" ile dört yılda bir "beş dakikada" bir kişiye devrettiği bir "temsil" eylemi ile değil; sürekli sorumluluk alarak örgütlü ve kurumsal akıl ile sorunlarını çözmeye çalışması gerekir("önce eli ile, sonra dili ile sonra da kalbi(oyu?) ile..." ve "haksızlık karşısında susan dilsiz şeytandır" hadisleri hatırlansın).

"Hükümdarın(Halifenin/Sultanın) egemenliği mi? Halkın egemenliği mi? İşte bütün mesele bu." Birincide halk, sorumluluktan kaçarak onu "temsil" yolu ile hükümdara aktarır; ikincide halk, sorumluluğunu doğrudan(kurumlar ve ortak akıl/oylama ile) üstlenir. İmparatorluklar yıkıldıktan sonra Avrupa, yirminci yüzyılın ortalarına kadar "tek adamlık/tek partililik" aşamasını geçerek ikinci Dünya savaşından sonra Kurumsal Demokrasiye geçti. Türkiye de aynı şeyi yaptı. Ancak devrimimizin yarattığı mağduriyet, bizi hâlâ "Kahraman" yaratma aşamasında(Menderes, Özal, Erdoğan, Fetullah, Öcalan) tutuyor. Marifet, iç politikada buradan çıkmaktır. İki bin yedilere kadar çıktığımızı sanıyorduk; meğer çıkamamışız. ABD ve AB'nin Türkiye'yi ve İslam Dünya-sını sıkıştırmaları(mağduriyet), kurumsal yapı ve ortak aklın geliştirilemediği coğrafyada "Koç-başı/Çelik İrade" olarak sayın Erdoğan'ı zorunlu kılıyor; onu doğuruyor.